

Slovenski regionalni dnevi 2016

POTENCIAL RAZVOJNIH ZADRUG V KONTEKSTU REGIONALNEGA RAZVOJA

dr. Karolina Babič

CAAP / TKALKA, razvojna zadruga z.b.o., so.p.

Murska Sobota, 10.11.2016

NAŠE IZHODIŠČE - DVA PROBLEMA

1.

RAZPRŠENOST VIROV

- neekonomična raba virov (znanja, informacij, infrastrukture, finančnih virov itd.)
- podvajanje vsebin
- nekohezivna in neaktivna skupnost

2.

NE-TRAJNOST PROJEKTOV

- aktivnosti projekta so časovno zamejene
- projekt ima nosilca z omejenimi kapacitetami
- projekt je (začasno) javno financiran

ODGOVOR NA DVA PROBLEMA

1.

POVEZOVANJE IN ZDRUŽEVANJE VIROV

- povezovanje “od spodaj navzgor” (posameznikov in pravnih oseb)
- delitev znanja, informacij, virov itd. (*sharing, co-working*)
- kohezivna in aktivna skupnost (participacija, demokratično soupravljanje, socialna vključenost)

2.

MATERIALIZACIJA REZULTATOV PROJEKTOV

- trajnostni princip v temeljih projektov (vsebine iz okolja)
- nosilec aktivnosti po izteku projekta
- motiviranost nosilca za finančno in vsebinsko trajnost projektnih aktivnosti (zaposlitve, povezane koristi za vključene, razvoj iskanih produktov)

MOŽNI ODGOVOR: RAZVOJNA ZADRUGA

1.

ZADRUGA JE ČLANSKA ORGANIZACIJA – POVEZUJE ČLANE

- povezovanje “od spodaj navzgor” (fizičnih in pravnih oseb)
- sistematična koordinacija skupnih virov
- “en član en glas princip” - demokratično soupravljanje večja aktivacijo skupnosti in socialno vključenost vseh

2.

TRAJNO IZVAJANJE DEJAVNOSTI ZADRUGE

- trajnostni princip v temelju združnega povezovanja
- nosilec aktivnosti je pravna oseba (formalizirano)
- motiviranost vključenih, saj si skozi članstvo v zadrugi ali preko zaposlitve v zadrugi trajno zagotavljajo družbene in ekonomske koristi

KAJ JE ZADRUGA?

ZADRUGA JE **PODJETJE** IN HKRATI **ZDRUŽENJE** OSEB!

- **SKUPNOSTNA DIMENZIJA:** zadruga je združenje (*association*) oseb - fizičnih in/ali pravnih oseb
- **PODJETNIŠKA DIMENZIJA:** zadruga je podjetje (*enterprise*), ki deluje na trgu in konkurira drugim podjetjem

RAZVOJNI POTENCIAL

vsake zadruga je v njeni skupnostni dimenziji, ki presega utilitaristično logiko njene podjetniške dimenzije, čeprav sta obe dimenziji tesno prepleteni.

KAJ JE ZADRUGA?

ZADRUGA JE **PODJETJE** IN HKRATI **ZDRUŽENJE** OSEB!

- je v **lasti** članov
- je v **upravljanju** članov
- služi **potrebam** članov

NAČELA ZADRUŽNIŠTVA :

prostovoljno in odprto članstvo / demokratični nadzor članstva /
ekonomska participacija članstva / samostojnost in neodvisnost /
izobraževanje, pridobivanje veščin in dostopnost informacij / sodelovanje
med zadrugami / skrb za lokalno skupnost

(7 načel po ICA – International Co-operative Alliance)

NEKAJ ŠTEVILK ZA ILUSTRACIJO

Milijon zadrug po svetu
z več kot **250 milijoni zaposlenimi**
in več kot **milijardo člani.**

Vir: www.ica.coop

V Sloveniji **341 zadrug**
s **3059 zaposlenimi**; skupno število članov ni znano

Podatek na dan 31.12.2015

Vir: Informacija o poslovanju gospodarskih družb v Republiki Sloveniji v letu 2015

TIPI ZADRUG

	NAMEN ZADRUGE - ZAKAJ SE ČLANI POVEZUJEJO V ZADRUGO?
ZADRUGA PRODUCENTOV	Člani se povezujejo za skupni nastop na trgu; nižanje stroškov; delitev znanja, informacij
DELAVSKA ZADRUGA	Zadruga povezuje delavce, ki: so so-lastniki zadruge in soupravljalci in izvajalci dejavnosti v zadrugi
POTROŠNIŠKA ZADRUGA	Potrošniki/uporabniki preko zadruge: vplivajo na ceno dobavljenih produktov; vplivajo na kvaliteto nabavljenih produktov
RAZVOJNA ZADRUGA	Člani se povezujejo s skupnim ciljem lokalnega oz.regionalnega razvoja: razvijajo in izvajajo skupne projekte in programe; optimizirajo javne razvojne vire; povezujejo zasebne in javne vire za razvoj itd.
SOCIALNA ZADRUGA	Člani se povezujejo z namenom zagotavljanja socialnih storitev (storitve splošnega pomena) kot so zdravstvo, socialno skrbstvo, šolstvo, varstvo otrok, skrb za starejše prebivalce itd.
STANOVANJSKA ZADRUGA	Člani se povezujejo z namenom dostopanja do ekonomsko primerne in kvalitetnega stanovanja

KAJ JE RAZVOJNA ZADRUGA?

Kdo so člani?	Namen zadruga - zakaj se člani povezujejo v zadrugo?	Razmerje med zadrugo in članom	Delovanje zadruga
<p>Večdeležniška zadruga (<i>multistakeholder cooperative</i>):</p> <ul style="list-style-type: none"> - fizične osebe - nevladne organizacije - podjetja - zadruga in socialna podjetja - osebe javnega prava -samoupravne lokalne skupnosti -drugi 	<p>Člani se povezujejo s skupnim ciljem lokalnega oz. regionalnega razvoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvijajo in izvajajo skupne projekte in programe - optimizirajo javne razvojne vire -povezujejo zasebne in javne vire za razvoj 	<ul style="list-style-type: none"> - letne in večletne pogodbe - večpartitne konzorcijske pogodbe in sporazumi - projektna partnerstva 	<p>Zadruga je »vitka« organizacija (povezuje aktivnosti svojih članov in ne razvija lastnih aktivnosti, razen povezovanja in podpore članom).</p> <p>Zadruga deluje na področju splošnega razvoja nekega (geografskega) območja: npr. mesto, regija, pokrajina, država, RDO, krajinski park, gorovje, hribovje, zaščiteno naravno območje itd. Ali na vsebinsko celovitih področjih npr. okolje, socialne storitve v regiji itd.</p>

POTENCIAL RAZVOJNIH ZADRUG V REGIONALNEM RAZVOJU

- razvoj projektov ”od spodaj navzgor” (potrebe okolja)
 - trajnost rezultatov projektov
- trajnost temelji na delu oseb (zaposlovanje) in koristih za člane (prednostno poslovanje s člani)
 - aktivacija prebivalcev, družbena kohezija in socialna vključenost (participacija in demokracija)
- ekonomičnost porabe javnih virov in drugih lokalnih virov
 - povezovanje javnih in zasebnih virov in aktivnosti

OVIRE IN REŠITVE

ZNANE IN PRIČAKOVANE OVIRE:

- člani zadruga so obravnavani kot “povezane osebe”
- nosilnost rezultatov projektov
- nezaupanje akterjev na terenu
- povezovanje ne šteje kot strošek
- povezovanje ne šteje kot strokovno delo
- ...

REŠITVE:

- Zakon o zadrugah in Zakon o javnem naročanju (status člana)
- konkretni nosilec rezultatov projekta že ob prijavi
- odprto komuniciranje
- povezovanje ovrednoteno kot strošek
- usposabljanje fasilitorjev oziroma moderatorjev v zadrugah, ki izvajajo dejavnost povezovanja
- ...

ŠE PRIMER!

Kontakti:
karolina.babic@caap.si
tkalka@tkalka.si